პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

თბილისის უნივერსიტეტი

თბილისის შრომის წითელი დროშის ორდენოსანი სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტიული კომიტეტის, რექტორატის, პროფკომისა და კომკავშირის კომიტეტის ორგანო

ТБИЛИСИС УНИВЕРСИТЕТИ — орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Тбилисского ордена Трудового Красного Знамени государственного университета

№ 20 (1159)
პარასკევი,
9 ივნისი, 1978 წ.
ფასი 2 კაპ.
გამოცემის 46-ე წელი

დღეს ნომერშია:

⊙ სტუდენტთა მეცნიერული წრთობისათვის — გ. II.
⊙ დისკუსია გრძელდება — გ. II.
⊙ საბჭოეთის უმაღლეს სასწავლებლებში — გ. III.
⊙ წიგნის განხილვა — გ. IV.
⊙ მუსიკა და ახალგაზრდობა — გ. IV.

წარმატებით დამთავრდა სასწავლო წელი პოლიტიკური განათლების ქსელში

ჩვენი უნივერსიტეტის პოლიტიკური განათლების ქსელში შემაჯამებელი მეცადინეობები 26 მაისს გაიმართა. ყველა პარტიული ორგანიზაცია, თითოეული კომუნისტი ამ დღისათვის გულმოდგინედ იყო მომზადებული და შედეგიც, რა თქმა უნდა, სახეზეა, შემაჯამებელი მეცადინეობა ყველა ჯგუფში მაღალორგანიზებულ და იდეურ დონეზე ჩატარდა.

ფილოლოგიის, გეოგრაფია-გეოლოგიის და სააღრიცხვო-ეკონომიკურ ფაკულტეტებთან არსებულ ჯგუფებში მოეწყო თეორიული კონფერენციები, დამუშავებული იქნა თემები: «საბჭოთა კავშირის კონსტიტუცია და პარტიის პოლიტიკის ზოგიერთი თეორიული საკითხი», «განვითარებული სოციალიზმი სოციალური პროგრესის უმაღლესი მიღწევაა თანამედროვე პირობებში», «დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუცია და საერთაშორისო ურთიერთობის ახალი ტიპის წარმოშობა», «სოციალისტური დემოკრატია, მისი არსი და განვითარების პერსპექტივები»

მთელი რიგი თეორიული სემინარების შემაჯამებელი მეცადინეობის თემა იყო: «საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის, საბჭოთა კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის ამხ. ლ. ი. ბრეჟნევის წიგნების — «მცირე მიწა» და «აღორძინება» მნიშვნელობის შესახებ».

შემაჯამებელ მეცადინეობებზე აბსოლუტური დასწრება იყო. დიდი იყო აგრეთვე სემინარის მსმენელთა აქტივობა. ამ მხრივ აღსანიშნავია მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის (ხელმძღვანელი პროფ. პ. კოლონია), ისტორიის ფაკულტეტის (ხელმძღვანელი პროფ. გ. აფრიდონიძე), ფილოლოგიის ფაკულტეტის (ხელმძღვანელი დოც. დ. ჯიბლაძე), ბიოლოგიის ფაკულტეტის ორივე ჯგუფის (ხელმძღვანელები დოც. ი. ჭუჭულაშვილი, დოც. თ. ნათიშვილი), გამომცემლობის (ხელმძღვანელი ნ. ბერძენიშვილი) სემინარები.

შემაჯამებელმა მეცადინეობებმა რეკომენდებული თემატიკის მიმართ მსმენელთა დიდი დაინტერესება გამოავლინა. კომუნისტებმა ღრმად გააშუქეს სასწავლო წლის განმავლობაში შესწავლილი საკითხები, გაიმართა ცხოველი აზრთა გაცვლა-გამოცვლა.

ამასთანავე უნდა აღინიშნოს, რომ საინჟინრო-ეკონომიკურ და გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტებზე შემაჯამებელი მეცადინეობები სასურველ დონეზე არ ჩატარებულა.

ჩვენი უნივერსიტეტის პარტიულმა კომიტეტმა თავის სხდომაზე ამ ცოტა ხნის წინათ სპეციალურად განიხილა პოლიტიკური განათლების ქსელში შემაჯამებელი მეცადინეობების შედეგები. სხდომაზე საქმიანი სჯა-ბაასი გაიმართა შემჩნეულ ნაკლოვანებათა აღმოფხვრის გზებზე. პარტიულმა კომიტეტმა მიუთითა, რომ პოლიტიკური განათლების ქსელში მოწინავე სემინარების გამოცდილება მომავალი სასწავლო წლისათვის საფუძვლად დაედება ყველა სემინარის საქმიანობას.

ვილნიუსის უნივერსიტეტიდან ჩვენი უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტზე მოვლინებულია სტუდენტი ლენა ლაბრენცისი. მისი მიზანია ქართული ენის შესწავლა და შემდგომი მთარგმნელობითი მუშაობა. ამიტომ იგი სსრ კავშირის ხალხთა ლიტერატურისა და მხატვრული თარგმნის კათედრის, მისი გამგის პროფ. ოთარ ბაქანიძის ხელმძღვანელობით მუშაობს.

ლ. ლაბრენცისი მეორე კურსის საგამოცდო საგნებს ფრიადებზე აბარებს.

* * *

სურათზე: პროფ. ო. ბაქანიძე მომავლის გეგმებზე ესაუბრება ლ. ლაბრენცისს.

მიეძღვნა უნივერსიტეტის მე-60 წლისთავს

კარგ ტრადიციას ჩაეყარა საფუძველი ფილოლოგიის ფაკულტეტზე, აქ პერიოდულად იმართება სამეცნიერო საბჭოს ღია სხდომები, რომლებიც ეძღვნება მნიშვნელოვან სამეცნიერო პრობლემებს. სხდომები ყოველთვის დიდ ინტერესს იწვევს. მოხსენებებით გამოდიან ცნობილი მეცნიერები, ხოლო შემდეგ იმართება სჯა-ბაასი. მიმდინარე წელს პირველ სხდომაზე ტოპონიმ „ქართლის" ეტიმოლოგიასთან დაკავშირებით დამსწრეებს ახალი მოსაზრება წარუდგინა აკადემიკოსმა აკაკი შანიძემ, ხოლო მეორე სხდომაზე მოხსენება „იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერების პრობლემები" გააკეთა აკადემიკოსმა არნოლდ ჩიქობავამ.

ამას წინათ ფილოლოგიის ფაკულტეტის სამეცნიერო საბჭო ეწვია ქ. ქუთაისს და ალ. წულუკიძის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტში ჩაატარა ღია სხდომა, მიძღვნილი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მე-60 წლისთვისადმი. პედინსტიტუტის ლექტორ-მასწავლებლებმა და სტუდენტებმა მოისმინეს თსუ ფილოლოგიის ფაკულტეტის დეკანის, პროფ. ელგუჯა ხინთიბიძის მოხსენება — „თბილისის უნივერსიტეტი და ფილოლოგიის ფაკულტეტი 60 წლის მანძილზე". შემდეგ მოხსენება თემაზე „ვეფხისტყაოსნის პერსონაჟთა სახეობრივი სისტემა" — გააკეთა აკადემიკოსმა ალექსანდრე ბარამიძემ. ორივე მოხსენებამ ცხოველი ინტერესი გამოიწვია. მომხსენებლებმა უპასუხეს დამსწრეთა კითხვებზე. სიტყვებით გამოვიდნენ პედინსტიტუტის ქართული ლიტერატურის კათედრის გამგე. პროფ. დავით ბრეგაძე და დოც მიხეილ ალავიძე. თსუ ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორიის კათედრის გამგემ, პროფ. ლევან მენაბდემ ისაუბრა კათედრის საქმიანობაზე ძველი ქართული მწერლობის შესწავლის საქმეში.

მეორე დღეს, 21 მაისს, სამეცნიერო საბჭოს წევრები ეწვივნენ გელათის სახალხო აკადემიას, სადაც ჩატარდა პირველი ქართული ლიტერატურული ძეგლის „შუშანიკის წამების" 1500 წლისთავისადმი მიძღვნილი სხდომა. სხდომა გახსნა სახალხო აკადემიის პრორექტორმა მიხეილ ნიკოლეიშვილმა. მოხსენება „1500 წლის ქართული ლიტერატურული ძეგლი" — გააკეთა აკადემიკოსმა ალ. ბარამიძემ. „ქართული უნივერსიტეტის 60 წელი" — ასეთი იყო თსუ კლასიკური ფილოლოგიის კათედრის გამგის პროფ. აკაკი ურუშაძის საუბრის თემა.

პაატა ცხადაია

ფოტოობიექტივში საგამოცდო სესია

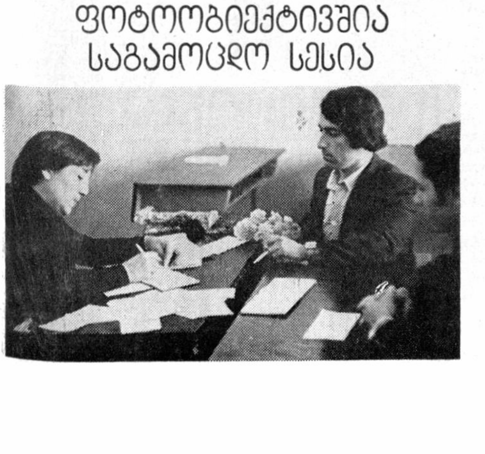

ისტორიის ფაკულტეტის საღამოს სწავლების განყოფილების სტუდენტებმა წარმატებით დაიწყეს საგამოცდო სესია. მარჯვენა სურათზე დოც. თეიმურაზ ფანჯიკიძეს მეცნიერულ ათეიზმში გამოცდას აბარებს მესამეკურსელი ავთანდილ უჯმაჯურიძე. ქვემოთ, მარცხენა სურათზე: უფროსი მასწავლებელი ზურანდა ჟოხონელიძე მეხუთე კურსის ფრიადოსანი სტუდენტის ლუკა სალთხუციშვილის პასუხს ისმენს საგანში — სამხრეთ და დასავლეთ სლავები.

ფოტო მალხაზ ბზვანელისა

სტუდენტთა მეცნიერული წრთობისათვის!

საკავშირო ალკკ XVIII ყრილობაზე წარმოთქმულ სიტყვაში სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა, საბჭოთა კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარემ ლ. ი. ბრეჟნევმა დიდი ყურადღება დაუთმო სტუდენტთა სამეცნიერო-კვლევით მუშაობას, მისი ორგანიზაციული ფორმების სრულყოფის, მათი დამოუკიდებელი შემოქმედებითი საქმიანობის ყოველმხრივი გახვითარებისა და სასწავლო პროცესში სამეცნიერო-კვლევითი ელემენტების ფართო დანერგვის საკითხებს.

სამეცნიერო-ტექნიკურმა რევოლუციამ ახლებურად დააყენა სპეციალისტების მომზადების საკითხი. წინათ სამეცნიერო მუშაობაში ჩაბმული იყო სტუდენტთა მხოლოდ მოწინავე ნაწილი. დღეს ეს საკმარისი აღარ არის. თუ სტუდენტმა უმაღლეს სკოლაში სწავლის პერიოდში არ გამოიმუშავა მეცნიერული ჩვევები, იგი ვერ შეძლებს საკვლევ ლაბორატორიაში, საწარმოში თუ სხვა დაწესებულებებში წამოჭრილი პრობლემის ეფექტურად გადაწყვეტას, ამდენად დღეს ყველა სტუდენტისათვის აუცილებელია ეწეოდეს სამეცნიერო მუშაობას, ეუფლებოდეს კვლევის ელემენტარულ მეთოდებს.

საკავშირო ალკკ მე-60 წლისთავისადმი მიძღვნილმა სტუდენტთა რესპუბლიკურმა VIII სამეცნიერო-მეთოდურმა კონფერენციამ, რომელიც 18—20 მაისს მუშაობდა თბილისში, გარკვეულად შეაჯამა სასწავლო წლის განმავლობაში სტუდენტთა სამეცნიერო მუშაობის შედეგები. კონფერენციის მიზანი იყო სტუდენტთა სამეცნიერო კვლევითი მუშაობის შემდგომი გაფართოება, შემოქმედებითი ნიჭით დაჯილდოებული სტუდენტების გამოვლენა, რესპუბლიკის უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტებს შორის სამეცნიერო კონტაქტების დამყარება.

კონფერენციაზე წაკითხულ იქნა მოხსენებები მეცნიერების თითქმის ყველა დარგში. საზოგადოებრივ, ჰუმანიტარულ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა სექციები მუშაობდნენ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. ტექნიკური, სასოფლო-სამეურნეო, სამედიცინო და ზოოვეტერინარული სექციები შესაბამისად საქართველოს პოლიტექნიკურ, სასოფლო-სამეურნეო, სამედიცინო და ზოოტექნიკურ-სავეტერინარო სასწავლო-კვლევითი ინსტიტუტების ბაზაზე. კონფერენციის 44 სექციის მუშაობას ხელმძღვანელობას უწევდნენ რესპუბლიკის წამყვანი მეცნიერები.

აღსანიშნავია, რომ სტუდენტთა რესპუბლიკური VIII სამეცნიერო კონფერენცია თავისი მასშტაბებით, მასობრიობით გაცილებით აღემატებოდა ყველა წინანდელს. მოვიყვანთ შემდეგ მონაცემებს: გასულ წელს ჩატარებულ VII კონფერენციაზე წარმოდგენილი იყო 300-მდე ავტორის 228 ნაშრომი, წელს კი 1300-მდე სტუდენტის 1092 ნაშრომი.

კონფერენციის მონაწილეთა სამეცნიერო-კვლევით მუშაობას ხელმძღვანელობდნენ საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის 2 ნამდვილი წევრი, 167 პროფესორი, 445 დოცენტი, 367 მასწავლებელი.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია კონფერენციაზე წარმოდგენილ ნაშრომთა თემატიკის მრავალფეროვნება და დამუშავებული პრობლემების აქტუალობა. ნაშრომთა გარკვეული ნაწილი მიეძღვნა ახალ კონსტიტუციას, კომკავშირული მოძრაობის ისტორიას საბჭოთა კავშირში და ჩვენს რესპუბლიკაში, საერთაშორისო ახალგაზრდულ მოძრაობას და მის ისტორიას.

შეიძლება გვკითხონ, ხომ არ მოხდა კონფერენციაზე მოწვეულ სტუდენტთა რაოდენობის ხელოვნური გაზრდა მათი ნაშრომებისადმი მომთხოვნელობის შესუსტების, პროდუქციის სამეცნიერო ღირებულების დევალვაციის ხარჯზე. თამამად შეიძლება ითქვას, რომ კონფერენციამ სრულიად საწინააღმდეგო სურათი მოგვცა. სტუდენტთა ბევრ სამეცნიერო ნაშრომს ავტორიტეტულმა მეცნიერებმა მისცეს რეკომენდაცია წარმოებაში დასანერგად, რესპუბლიკის წამყვან სამეცნიერო ორგანოებში გამოსაქვეყნებლად. კმაყოფილებით აღინიშნა, რომ ბევრი სტუდენტი უკვე ქმნის სრულფასოვან სამეცნიერო პროდუქციას. ნათქვამის საილუსტრაციოდ წარმოგიდგენთ რამდენიმე მათგანს:

თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკათმცოდნეობის ფაკულტეტის IV კურსის სტუდენტმა ქ. ბაიაშვილმა (მეცნიერ-ხელმძღვანელი — მ. ჟორდანია) წაიკითხა მოხსენება — „დ. მაჩაბელი და მისი ნარკვევი „ქართველთა ზნეობა“. ნაშრომი მიეძღვნა XIX საუკუნის შუა წლების ქართველი პოეტისა და საზოგადო მოღვაწის დ. მაჩაბლის დღემდე ნაკლებად შესწავლილ წერილს.

ავტორიტეტულმა ჟიურიმ ერთსულოვნად აღნიშნა ქ. ბაიაშვილის ნაშრომის მნიშვნელობა ქართული პროფესიული და ხალხური მუსიკის ისტორიისათვის. განსაკუთრებით საყურადღებოა ქართული გალობის წარმოშობის დ. მაჩაბლისეული კონცეფცია. ქართული გალობის წყაროებად იგი მიიჩნევს ბერძნულ გალობას, კათოლიკურ გალობასა და ქართულ ხალხურ მუსიკას. დ. მაჩაბლის წერილის ანალიზის საფუძველზე ქ. ბაიაშვილის ნაშრომში დაზუსტებულია რამდენიმე ძველ-ქართული მუსიკალური ტერმინი.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიზიკის ფაკულტეტის V კურსის სტუდენტის გ. გოგინაშვილის მიერ (მეცნიერ-ხელმძღვანელი — საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი თ. სანაძე) გამოკვლეული კრისტალის ნიმუშს დიდი გამოყენება აქვს ამჟამად მძლავრად განვითარებად ლაზერულ ტექნიკაში.

საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის მეტალურგიის ფაკულტეტის V კურსის სტუდენტებმა მ. ჯანბერაშვილმა და მ. გუმბათაშვილმა (მეცნიერ-ხელმძღვანელები დოც. ვ. კოპალეიშვილი და ტექნიკის მეცნიერებათა კანდიდატი ი. მირიანაშვილი, წარმოადგინეს ნაშრომი: „40 ГТ ტიპის ფოლადისაგან „K“ ჯგუფის სიმტკიცის გარსაცმი მილების მიღება რუსთავის მეტალურგიული ქარხნის პირობებში“. აღნიშნული მეთოდი დაინერგება ჩვენს მეტალურგიულ მრეწველობაში.

კონფერენციის დასკვნით პლენარულ სხდომაზე, რომელიც შედგა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში 20 მაისს, გამოცხადდა გამარჯვებულ სტუდენტთა გვარები. ორგკომიტეტის გადაწყვეტილებით პრემირებულ სტუდენტთა დაჯილდოება მოხდება ამა წლის სექტემბრის მესამე დეკადაში, საზეიმო ვითარებაში. დაკავებული ადგილების შესაბამისად სტუდენტები დაჯილდოვდებიან საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტის და საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტროს I, II, III ხარისხის დიპლომებით და სიგელებით. პირველ ადგილზე გამოსული სტუდენტები მიიღებენ აგრეთვე ფულად ჯილდოებს.

კონფერენციის მუშაობის შესახებ აზრი გამოთქვეს ორგკომიტეტის წევრებმა, რესპუბლიკის სხვადასხვა უმაღლესი სკოლის პროფესორ-მასწავლებლებმა, სტუდენტებმა. მათ კმაყოფილებით აღნიშნეს, რომ კონფერენციამ დიდი სარგებლობა მოუტანა შემოქმედებითი მუშაობით დაინტერესებულ სტუდენტ ახალგაზრდობას, ილაპარაკეს სტუდენტთა სამეცნიერო-კვლევით მუშაობაში არსებულ პრობლემებზე და ნაკლოვანებებზე, გამოთქვეს კონკრეტული წინადადებები.

საბოლოო სიტყვა წარმოთქვა სტუდენტთა სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის რესპუბლიკური საბჭოს თავმჯდომარემ დოც. გ. ჭილაშვილმა, რომელმაც მიულოცა სტუდენტებს კონფერენციის წარმატებით დამთავრება. აღნიშნა, რომ ასეთი დიდი მასშტაბის სტუდენტთა სამეცნიერო ფორუმი პირველად ჩატარდა ჩვენს რესპუბლიკაში. მან თქვა, რომ სამწუხაროდ, უმაღლესი სასწავლებლების კათედრების გარკვეული ნაწილი კვლავ მოძველებული მეთოდით მუშაობს, ისევე როგორც ამ რამდენიმე ათეული წლის წინათ.

დასასრულს, გვინდა აღვნიშნოთ, რომ კონფერენციას ჰქონდა აგრეთვე დიდი აღმზრდელობითი მნიშვნელობა, განსაკუთრებით პირველი და მეორე კურსის სტუდენტებისათვის.

კონფერენციამ გამოავლინა არსებული ხარვეზები, რომელთა გამოსასწორებლად მიღებული გამოცდილების საფუძველზე შემუშავებული იქნება კონკრეტული რეკომენდაციები.

სტუდენტთა IX რესპუბლიკური სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენცია გაიმართება თბილისში 1979 წლის მაისში.

გია სიგუა,
სტუდენტთა სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის რესპუბლიკური საბჭოს პასუხისმგებელი მდივანი.

მეგობრობის მერიდიანი

წიგნები საჩუქრად

სულ უფრო მრავალმხრივი ხდება საბჭოთა კავშირსა და გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკას შორის თანამშრომლობა უმაღლესი განათლების დარგში. ფართოვდება იენის და თბილისის, ორ მეგობარ უნივერსიტეტს შორის მეცნიერული თანამშრომლობა. იზრდება პროფესორ-მასწავლებელთა, ასპირანტთა და სტუდენტების ორმხრივი ურთიერთგაცვლა როგორც მოკლე ვადით, ასევე ხანგრძლივი პერიოდით, ორი ქვეყნის უმაღლესი სასწავლებლების სამეცნიერო ბიბლიოთეკები ერთმანეთს უცვლიან სამეცნიერო პროდუქციას (შრომებს, მონოგრაფიებს, სახელმძღვანელოებს). ასე მაგალითად, თბილისის უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკა გაცვლით ოპერაციებს აწარმოებს გდრ-ის ყველა დიდი უმაღლესი სასწავლებლის ბიბლიოთეკებთან. მარტო უკანასკნელი 2 წლის მანძილზე გდრ-ის 12 ბიბლიოთეკას გაეგზავნა ჩვენთან გამოცემული 203 წიგნი, შრომების კრებული, პერიოდიკა. თავის მხრივ გდრ-დან ვღებულობთ ძალზე საჭირო ლიტერატურას, რომელიც დიდ დახმარებას უწევს ჩვენს პროფესორ-მასწავლებლებსა და სტუდენტებს როგორც სამეცნიერო, ასევე სასწავლო პროცესის მაღალ დონეზე წარმართვის საქმეში. სულ ახლახან გდრ-ს უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების მინისტრმა პროფ. ბიომემ თბილისის უნივერსიტეტს საჩუქრად გადასცა 450 წიგნი, აგრეთვე ლინგაფონის კურსი გერმანულ ენაში ზეპირმეტყველების ლაბორატორიისათვის. საჩუქრის გადმოსაცემად თბილისში ჩამოვიდა სამინისტროს დელეგაცია საერთაშორისო ურთიერთობის სამმართველოს უფროსის ზიგფრიდ ფიორსტერის მეთაურობით. წიგნებთან ერთად ამხ. ზ. ფიორსტერმა თბილისის უნივერსიტეტის ხელმძღვანელებს გადასცა სათანადო დოკუმენტი, რომელშიც აღნიშნულია: „გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკისა და საბჭოთა კავშირის უმაღლესი სასწავლებლების მჭიდრო მეგობრული ურთიერთობის დასტურის ნიშნად გდრ-ის უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტრო

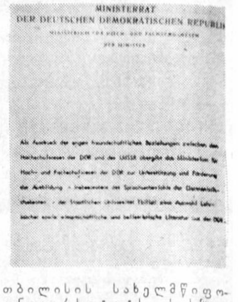
MINISTERRAT
DER DEUTSCHEN DEMOKRATISCHEN REPUBLIK
MINISTERIUM FÜR HOCH- UND FACHSCHULWESEN
DER MINISTER

Als Ausdruck der engen freundschaftlichen Beziehungen zwischen dem Hochschulwesen der DDR und der UdSSR übergibt das Ministerium für Hoch- und Fachschulwesen der DDR zur Unterstützung und Förderung der Ausbildung – insbesondere des Sprachunterrichts der Germanistikstudenten – der Staatlichen Universität Tbilissi eine Auswahl Lehrbücher sowie wissenschaftliche und belletristische Literatur aus der DDR.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს სასწავლო პროცესში — განსაკუთრებით გერმანული განყოფილების სტუდენტთა ენის სწავლებაში — ხელშეწყობისა და მაღალი მაჩვენებლების მიღწევის მიზნით გადასცემს გდრ-ში გამოცემულ სახელმძღვანელოებს, აგრეთვე სამეცნიერო და ბელეტრისტულ ლიტერატურას.

მინისტრი, პროფესორი ბიომე.

ბერლინი, 1978 წლის 31 მაისი.

საჩუქრად გადმოგვეცა უახლესი ლიტერატურა გერმანული ენისა და ლიტერატურის ისტორიაში, გერმანული ენის სწავლების მეთოდიკაში, ლექსიკოლოგიაში, ფონეტიკაში, ბრწყინვალედ გამოცემული მხატვრული ლიტერატურა (თ. მანის ათტომეული, გოეთეს, ბრეხტის, ჰ. მანის, ა. ზეგერსის, ვ. ბრედელის, ე. მიორიკეს, ჰ. ჰესეს, ფონტანეს, ჰოფმანის და სხვათა ნაწარმოებები), ალბომები და სხვა. რასაკვირველია, ყოველივე ეს კარგი შენაძენია არა მარტო ქართველი გერმანისტებისათვის, არამედ უნივერსიტეტის სხვა დარგის სპეციალისტები ათვისაც.

თბილისის უნივერსიტეტმა დიდი მადლიერების გრძნობით მიიღო გერმანელი მეგობრების ესოდენ ძვირფასი საჩუქარი.

შოთა აფაქიძე,
თსუ სამეცნიერო ბიბლიოთეკის დირექტორი.

ჩვენი ფრიადოსნები

ისტორიის ფაკულტეტის არქეოლოგია-ეთნოგრაფიის სპეციალობის მე-4 კურსის სტუდენტი მანანა ბახუტაშვილი

დისკუსია გრძელდება

საჭიროა თუ არა კონსპექტი?

1.

აღნიშნულ საკითხზე სამი სრულიად საწინააღმდეგო თვალსაზრისი არსებობს. ერთნი ფიქრობენ, რომ საჭიროა ლექციის დაწვრილებით, ლამის სტენოგრაფიულად ჩაწერა, მეორენი მიიჩნევენ, რომ კონსპექტი საჭირო არ არის, ხოლო სხვები ლექციაზე დასმული ძირითადი პრობლემების ჩანიშვნის მომხრედ გვევლინებიან.

საკითხს დიფერენცირებულად უნდა მივუდგეთ, არის თუ არა საჭირო კონსპექტის წარმოება საბუნებისმეტყველო საგნების ლექციების მოსმენის დროს და შესაძლებელი და მიზანშეწონილია თუ არა იგი ჰუმანიტარული სპეციალობების სტუდენტებისათვის.

ჰუმანიტარულ მეცნიერებებში ლექციების მოსმენის დროს კონსპექტის შედგენა არც მიზანშეწონილია და არც შესაძლებელი. ჯერ ერთი, შეუძლებელია ექვსი საათის განმავლობაში გადაგქონდეს რვეულში ლექტორის ზეპირი მოთხრობები. მეორეც, ისტორიის ფაკულტეტზე ბევრი ლექტორი კითხულობს მიმოხილვით ლექციებს, ვინაიდან სალექციო საათების სიმცირის გამო, ისინი ვერ ასწრებენ საგნის მთელი მასალის გადმოცემას. ამიტომ, ჩვენი აზრით, აქ მიზანშეწონილია და აუცილებელიც ძირითადის ჩანიშვნა.

ზოგიერთი ლექტორი ისტორიის ფაკულტეტზე, მათ შორის პროფ. გ. ჟორდანია, მოითხოვს დაწვრილებით კონსპექტის შედგენას. სტუდენტებიც სიამოვნებით იწერენ ლექციებს, რადგან იციან, რომ გამოცდაზე ისინი ლექციაზე ჩაწერილი მასალით შეძლებენ დაიმსახურონ მაღალი შეფასება. სხვათა შორის, პროფ. გ. ჟორდანიას ლექციებზე დასწრებაც შედარებით უკეთესია.

საერთოდ, საკითხზე — საჭიროა თუ არა კონსპექტი — კონკრეტული პასუხის გაცემა ძალზე ძნელია. და თუ მაინც ამ საკითხში ჩვენს პოზიციას დავაზუსტებთ, უნდა აღინიშნოს, ლექციის პროცესში სტუდენტის მონაწილეობის საუკეთესო ფორმად დღეისათვის მოსმენილი მასალიდან ძირითადის ჩანიშვნა გვესახება.

ვაჟა ბერიძე,
ისტორიის ფაკულტეტის IV კურსის სტუდენტი, აკად. ს. ჯანაშიას სახელობის სტიპენდიატი.

2.

სტუდენტისათვის საჭიროა და სავალდებულოა დაესწროს ლექცია-სემინარებს, ასევე აუცილებელია მან ლექციების დროს გააკეთოს მოკლე ჩანაწერები, ე. ი. შეადგინოს კონსპექტი.

ეს იმიტომ, რომ ლექციის მსვლელობის დროს ლექტორი აყენებს ისეთ მნიშვნელოვან საკითხებს, რომელიც ხშირად გადმოცემული არ არის სახელმძღვანელოში, მოპოვებულია ლექტორის პრაქტიკული მოღვაწეობიდან, მაგრამ უშუალო კავშირი აქვს მოცემულ სალექციო თემასთან.

ჩემი აზრით, ლექტორის სიუბრიდან უნდა ავიღოთ აღნიშნული თემის ჩონჩხი, რაც ძალიან დაგვეხმარება გამოცდის მომზადებაში.

გულახდილად მოგახსენებთ, რომ ბევრმა სტუდენტმა არ იცის ნამდვილი კონსპექტის შედგენა და მისი ფასი.

ეს ნაწილობრივ ლექტორთა ბრალიცაა და აი რატომ:

ყველას აქვს სწავლების ინდივიდუალური პედაგოგიური მეთოდი. კერძოდ: ზოგი ლექტორი მოითხოვს, რომ მხოლოდ მოუსმინონ, ზოგი ლექციას თავიდან ბოლომდე აწერინებს, სხვები ლექციიდან ზოგიერთი მომენტის ჩანიშვნას სჯერდებიან.

გამოცდილებამ დაგვარწმუნა, რომ არაა აუცილებელი მთელი ლექციის ჩაწერა თავიდან ბოლომდე. მით უმეტეს თუ აღნიშნულ საგანში არსებობს სახელმძღვანელო ან კიდევ არის საკმაო ლიტერატურა.

უფრო მიზანშეწონილია ლექტორი ზეპირად, შთამბეჭდავად საუბრობდეს, ძირითად მომენტებზე ამახვილებდეს სტუდენტის ყურადღებას, მათზე უთითებდეს და ანიშნინებდეს რვეულში.

ივანე ვახტანგიშვილი,
ეკონომიკის ფაკულტეტის IV კ. სტუდენტი, ი. ჭავჭავაძის სახელობის სტიპენდიატი.

საბჭოეთის უმაღლესი სასწავლებლები: სწავლა, ძიება, შემოქმედება

რემ ხოხლოვის სახელობის აუდიტორია

— ბოლოს და ბოლოს რას იზამ?
— ბოლოს და ბოლოს მოვკვდები.
— მერე?

რედიარდ კიპლინგი

ბევრმა მეცნიერებმა სამყაროს აჩუქეს აღმოჩენები და თუმცა ბევრ მათგანს არც კი უნახავს, როგორ აფრინდა მათი შექმნილი რაკეტები, როგორ იწყებდნენ მუშაობას მათი გამოგონებული მანქანები, ეს ხალხი მომავალზე ფიქრით ცხოვრობდა.

ასეთ მეცნიერთა რიცხვს განეკუთვნება რემ ვიქტორის ძე ხოხლოვი, მან ფიზიკის ბევრ მიმართულებას დაუდო სათავე და თავისი საქმით გაიგრძელა ცხოვრება ცოცხალთა შორის.

ფიზიკის ფაკულტეტზე არის ცენტრალური აუდიტორია. არაჩვეულებრივად დიდი, ნათელი. აქ ლექციებს ისმენს ყველა კურსის სტუდენტები. მას ახლა რ. ვ. ხოხლოვის სახელობის აუდიტორია ჰქვია. მეორე სემესტრის დაწყების დღეს, 7 თებერვალს გაიხსნა იგი. აქ, ფიზიკის ფაკულტეტზე მოვიდნენ უნივერსიტეტის საზოგადოებრიობის წარმომადგენლები, პროფესორები, მასწავლებლები, სტუდენტები. საზეიმო შეკრება გახსნა ფიზიკის ფაკულტეტის დეკანმა ვ. ფურსოვმა. დიდი ინტერესით მოისმინეს ლენინური პრემიის ლაურეატის პროფესორ ს. ახმანოვის საუბარი. იგი რ. ვ. ხოხლოვთან ერთად მუშაობდა.

— დაუჯერებელია, რომ რემ ვიქტორის ძე ჩვენთან ერთად არ არის, — თქვა ს. ახმანოვმა. — რემ ვიქტორის ძე უნიჭიერესი მეცნიერი იყო. მან ბევრის გაკეთება მოასწრო. თუმცა ჩაფიქრებული უფრო მეტი ჰქონდა... ჩვენ, მეცნიერ-ფიზიკოსებს, გვმართებს განვაგრძოთ მისი დაწყებული საქმე.

საზეიმო ნაწილის შემდეგ რ. ხოხლოვის ერთ-ერთმა მოსწავლემ — ვ. ალეშკევიჩმა მეორე კურსის სტუდენტებს წაუკითხა ლექცია ზოგად ფიზიკაში.

... რ. ხოხლოვის სახელობის ცენტრალური აუდიტორია. აქ ყოველთვის იქნებიან სტუდენტები. საუკეთესო ლექტორები აქ წაიკითხავენ ლექციებს. მასწავლებლის საქმეს მოსწავლეები გააგრძელებენ.

ო. გრიგორიევა

მარად ახალგაზრდა

აგერ, ხელში მიჭირავს გაზეთ „მოსკოვსკი უნივერსიტეტის" ახალი ნომერი და ჩემს თავს ვაძლევ კითხვას:

„საინტერესოა, რით დაიწყო იგი?

მიხეილ ლომონოსოვის თაოსნობითა და პროექტით დაარსებული მოსკოვის უნივერსიტეტი მხოლოდ ერთი წლისა იყო, როცა გამოვიდა ამ უნივერსიტეტის ორგანო — „მოსკოვსკიე ვედომოსტი"". ეს მოხდა პარასკევს, 26 აპრილს, 1756 წელს.

გაზეთი გამოდიოდა კვირაში ორჯერ, რვა გვერდიანი, 600 ცალი.

გარეგნულად ის ძლიერ განსხვავდება დღევანდელი გაზეთისაგან, „მოსკოვსკიე ვედომოსტი" უფრო მცირე ბროშურას ჩამოგავს. იქ ქვეყნდება ახალი ამბები, მასში უცხოურ ცნობებსაც მნიშვნელოვანი ადგილი ეჭირა და მაინც სტუდენტურ გაზეთად რჩებოდა. იგი იტყობინებოდა ახალი ლექციების, დისერტაციების შესახებ. აქვეყნებდა კურსიდან კურსზე გადაყვანილი სტუდენტების, აგრეთვე წარჩინებულთა სიას.

„მოსკოვსკიე ვედომოსტის" ფურცლებზე მკითხველს შეეძლო წაეკითხა განცხადებები ახალი წიგნების შესახებ: აი ერთი მათგანი: „მოსკოვის საიმპერატორო უნივერსიტეტში რუსულად და ლათინურად იბეჭდება ახალგაზრდებისათვის ფრიად სასარგებლო წიგნი, რომელსაც ეწოდება „ორბის პიქტუს", წიგნის შეძენის მსურველმა უნდა მიმართოს კანცელარიას, რამეთუ ამის და მიხედვით განისაზღვრება წიგნის ტირაჟი... („მოსკოვსკიე ვედომოსტი", № 64, სამშაბათი, 3 დეკემბერი, 1756 წელი).

გაზეთი მეორედ დაიბადა საბჭოთა ხელისუფლების დროს. 1927 წლიდან გამოსვლა დაიწყო „პერვი უნივერსიტეტმა". მერე ერთხანს მას ეწოდებოდა „ზა პროლეტარსკიე კადრი", ხოლო 1934 წლიდან გამოდის სახელწოდებით „მოსკოვსკი უნივერსიტეტ".

222 წელია ილვწის სტუდენტური გაზეთი და ახალგაზრდად რჩება მარად.

ტ. სერგეევა,
ჟურნალისტიკის ფაკულტეტის სტუდენტი

„მოსკოვსკი უნივერსიტეტ".

მიეძღვნა მარინა ცვეტაევას

39-ედ შევიკრიბეთ „ვორონეჟსკი ბიბლიოფილის" კლუბის წევრები. ამჯერად ჩვენი სტუმარი იყო ლევ აბრამის ძე მუხინი — მოსკოვის ხელოვნების მუშაკთა ცენტრალურ სახლთან არსებული წიგნის მოყვარულთა კლუბის წევრი. მან ჩვენი კლუბის წევრებს გააცნო თავის ექსპონატები, რომლებიც მარინა ცვეტაევასთანაა დაკავშირებული.

ლ. მუხინის ბიბლიოთეკაში არის ათასამდე წიგნი, რომელთაც რაღაც საერთო აქვთ პოეტ ქალთან. მის ექსპონატებში არის ექვსი წიგნი მ. ცვეტაევას პირადი ბიბლიოთეკიდან, მისი ხელნაწერები, ოთხი გამოუქვეყნებელი წერილი, ადრეული წლების ლექსის ავტოგრაფი, მისი პირადი ნივთები...

ექსპონატები დიდად საინტერესოა მარინა ცვეტაევას ცხოვრებისა და შემოქმედების შესწავლისათვის.

„ვორონეჟსკი უნივერსიტეტ".

ფოტოზე გამოსახულია პოეტი ქალი მარინა ცვეტაევა. სურათი ეკუთვნის ტაშკენტელ მხატვარს ვ. ვედრინს.

ემსახურება კეთილშობილურ მიზანს

მე-XVI საუკუნის მიწურულს ფეოდალურ ლიტვაში არსებობდა სასულიერო-სამრევლო სკოლები, სადაც ბავშვები მხოლოდ წერა-კითხვას სწავლობდნენ.

რენესანსის ეპოქის იდეების გავრცელებამ და მთელმა რიგმა ობიექტურმა ისტორიულმა მიზეზებმა მოითხოვეს ისეთი სკოლების შექმნა, სადაც უფრო გაფართოებული სასწავლო პროგრამა იქნებოდა.

ასეთი ტიპის პირველი სკოლა, კოლეგიად წოდებული, გახსნილი იქნა 1570 წ. ვილნიუსში. 1579 წ. ვილნიუსის კოლეგია იმ პრივილეგიების საფუძველზე, რომელიც მას ხელმწიფე სტეფანე ბატორმა უბოძა, გადაკეთდა უნივერსიტეტად. ამგვარად, 1579 წელი მიჩნეულია ვილნიუსის უნივერსიტეტის დაარსების წლად.

თავისი მრავალსაუკუნოვანი ისტორიის მანძილზე ვილნიუსის უნივერსიტეტს დაცემისა და აღორძინების მრავალი ეტაპი ჰქონდა. ბევრჯერ გადაკეთდა, ორჯერ დაიხურა კიდეც. მიუხედავად ამისა, ვილნიუსის უნივერსიტეტმა დიდი როლი შეასრულა ლიტვის კულტურულ ცხოვრებაში.

ხალხისათვის სამსახურის პერსპექტივები უნივერსიტეტის წინაშე მხოლოდ საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ გადაიშალა. უკვე 1940—1941 სასწავლო წელს აქ 3 ათასი სტუდენტი სწავლობდა, დღეს კი ცოდნას 16 ათასამდე სტუდენტი ეუფლება.

ვილნიუსის უნივერსიტეტი მხოლოდ სტუდენტების რაოდენობით როდი გამოირჩევა, იგი ყურადსაღებია სწავლების ფართო პროფილითაც. დღეს მას 13 ფაკულტეტი და 96 კათედრა აქვს, 7 მნიშვნელოვანი ლაბორატორია, გამოთვლითი ცენტრი, ბოტანიკური ბაღი...

ვილნიუსის უნივერსიტეტის 1300 მეცნიერ-მუშაკის დაუღალავი შრომა ემსახურება ერთ კეთილშობილურ მიზანს — ღირსეული კადრები აღუზარდონ მშობლიური რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობას.

ლ. კრივკე,
მეცნიერებათა კანდიდატი, ვილნიუსის უნივერსიტეტის თანამშრომელი.

ვილნიუსის უნივერსიტეტი.

სურათზე: პეტროზავოდსკის უნივერსიტეტის სოფლის მეურნეობის ფაკულტეტის სასწავლო ლაბორატორიაში სტუდენტები ამუშავებენ სამეცნიერო კონფერენციაზე გასატან თემას.

კვირა შაბათით იწყება

შაბათს საღამოს სტუდენტთა პირველი საერთო საცხოვრებლის მობინადრე ახალგაზრდებს მეგობრები ღიმილით და ერთგვარი შურით აცილებდნენ. ისინი კარელიის ტყეებში სალაშქროდ მიდიოდნენ.

რა სილამაზეა ტყეში! კარელიის ზამთარს არ უნდა წასვლა, კვლავ მოქარგვა ფიფქებით ხეები, მორთო ტყე. მაგრამ გაზაფხული კარს მომდგარა, იგი ჩვენს გვერდითაა, ჩვენი გოგონების თვალებში, ლიკლიკებს, ჩვენი ბიჭების სიმღერებშია დაბადებული.

კოცონი. მეგობართა ვიწრო წრე. ხუმრობა, სიცილი, მოგონება. გოგონებმა გემრიელი ფაფა მოხარშეს, ფედია რომანოვმა კი ნავთქურაზე მაჰკატი შეწვა. მთელი საღამო გიტარა მღეროდა ტყეში. ვმღეროდით მხიარულსა და სევდიან სიმღერებს.

კვირას, დილის 10 საათზე დაიწყო შეჯიბრი ორიენტირებაში. ტრასა იოლი იყო, სასწავლო, რადგან მონაწილეთა შორის ბევრი დამწყები იყო. ამ შეჯიბრებაში ნ. აიბუშევამ და ა. ლალიაშვილმა გაიმარჯვეს.

ამ მზიან დღეს ტყეში 40-ზე მეტი კაცი იყო.

შეჯიბრების შემდეგ სამოვრის ცხელი ჩაი გველოდა. და კვლავ კოცონთან ჟღერდა სიმღერა, ხუმრობა, სიცილი.

უქმე დღის ასეთი ლაშქრობის მონაწილე შეუძლია გახდეს ყველას, ვინც კი ისურვებს დაუმეგობრდეს ტურიზმს.

ნ. ანდრეევა.
„პეტროზავოდსკი უნივერსიტეტ".

მისი ნათელი გზა

არქიტექტურის ფაკულტეტზე ბევრი მოწინავე ახალგაზრდა სწავლობს, ჩვენ ერთ-ერთ მათგანზე — IV კურსის 1242-ე ჯგუფის სტუდენტზე ვახტანგ დოგრაშვილზე გიამბობთ.

სკოლაში ვახტანგი ყველა საგანს ერთნაირად ბეჯითად სწავლობდა, მაგრამ განსაკუთრებით ხატვა და ხაზვა იტაცებდა. 1974 წელს თბილისის 47-ე საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ მას ყოყმანი არ დაუწყია, საბუთები ვ. ი. ლენინის სახელობის თბილისის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის არქიტექტურის ფაკულტეტზე შეიტანა. სკოლაში მოწინავე მოსწავლემ ღირსეულად გაიარა საგამოცდო კონკურსი და სტუდენტის სახელი დაიმკვიდრა.

შრომისმოყვარე ჭაბუკი ბეჯითად შეუდგა მეცადინეობას. კარგი სწავლით და აქტიური საზოგადოებრივი მუშაობით მან მალე მიიქცია ფაკულტეტის კოლექტივის ყურადღება. ყოველმხრივ მოწინავე და სამაგალითო ახალგაზრდას ლენინის სახელობის სტიპენდია დაენიშნა.

ვახტანგ დოგრაშვილი პირველი კურსიდან ფაკულტეტის სტუდენტთა სამეცნიერო საზოგადოების აქტიური წევრია. ხშირად მონაწილეობს სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენციებში. ოქტომბრის რევოლუციის მე-60 წლისთავისადმი მიძღვნილ სტუდენტთა ნამუშევრების გამოფენა-კონკურსში ვ. დოგრაშვილის საკურსო პროექტი „სოფლის ტიპის დასახლება 1 000 მცხოვრებზე და საცხოვრებელი ჯგუფი" დაჯილდოვდა საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტროს II ხარისხის დიპლომით. მიმდინარე სემესტრიდან ნიჭიერი, პერსპექტიული ახალგაზრდა ფაკულტეტთან არსებულ საპროექტო ბიუროში მიიწვიეს სამუშაოდ.

ც. არსენიშვილი.
„ლენინელი".

შეგეძლოს დაინახო მთავარი

იყავით დამოუკიდებელი. ნუ გადადებთ საქმეს ხვალისათვის. ამბობენ, წარმატება მდგომარეობს იმაში, რომ შემთხვევათა 51 პროცენტში სწორი ხაბიჯი გადადგათ. ამიტომ ხელთ მოიგდებთ თუ არა გარკვეულ ფაქტებს, გადაწყვიტეთ და მერე იმოქმედეთ. თუ კი თქვენ ბოლოს და ბოლოს რაღაც გააკეთეთ, ნულარ დაკარგავთ დროს უაზრო ფიქრში — რამდენად სწორი იყო თქვენი გადაწყვეტილება.

ისწავლეთ თქვათ „არა". თუ თქვენ ამას ვერ შესძლებთ ისეთ საქმეებში აღმოჩნდებით გარეული, რომელთაც თქვენი სურვილით არასდროს გააკეთებდით. თქვენი თვითდისციპლინისა და დროის ეკონომიის პროგრამის ნაწილი სწორედ ის უნდა იყოს, რომ შესძლოთ გაარჩიოთ მთავარი და მეორეხარისხოვანი.

მიეჩვიეთ უბის წიგნაკს. ყველას, ვისაც ერთხელ მაინც უგრძვნია ტანჯვა იმის გახსენებისას, თუ რა აქვს კიდევ გასაკეთებელი, დაეთანხმება, რომ არაფერი არ სჯობს ჩაიწეროთ — რა საქმე გაქვთ გასაკეთებელი, ჩაიწეროთ უცებმომდგარი ნათელი აზრები, ტელეფონის ნომრები და ა. შ. დიდი დრო გვეკარგება ამა თუ იმ პრობლემის გადაწყვეტისას? გადაიტანეთ ამ პრობლემასთან დაკავშირებული მონაცემები ქაღალდზე — და თქვენს წინ გადაიშლება სხვადასხვა შესაძლო გადაწყვეტილებები. ამოირჩიეთ! ნუ გადაიტვირთავთ თავს იქ, სადაც ეს არაა საჭირო.

ხელის შემშლელი გარემოებები... ამხანაგებმა და მეგობრებმა, რომელთაც ზოგჯერ უყვართ ენის მოქავება, შეიძლება უნებურად დაგირღვიონ დროის რეგლამენტი მაშინ, როცა ეს თქვენთვის დაუშვებელია. თქვენ შეგიძლიათ შეინარჩუნოთ მათთან მეგობრობა (ამავე დროს თქვენი გრაფიკიც არ დაარღვიოთ) და ტაქტიკურად მიახვედროთ, რომ თქვენ ცაიტნოტში ხართ.

თუ თქვენს ოთახში ბევრნი შემოდიან, სცადეთ სამუშაო მაგიდა მოაწყოთ ისე, რომ იჯდეთ სახით კედლისაკენ.

ისწავლეთ მოსმენა. ამით თავიდან აიცილებთ სერიოზულ შეცდომებს, გამეორებასა და გადაკეთებას, თუ შეეცდებით პირველჯერვე მიიღოთ ამომწურავი მითითებები და მონაცემები. მაგალითად, თქვენ დაკარგავთ ძვირფას დროს, თუ კი 2 საათსა და 30 წუთზე მიხვალთ თათბირზე მაშინ, როდესაც იგი 3-ზე იწყება. ამიტომ ვიდრე რაიმეს იმოქმედებთ, დაადგინეთ ვინ, სად, როდის, რატომ, რისთვის? თუ გაუგებარია რაიმე, მაშინვე იკითხეთ.

ს. პენკოვი,
„ლენინგრადსკი უნივერსიტეტ".

გამოცდები ძალაში შედის. სამკითხველო დარბაზები სტუდენტებს აუვსიათ. ისინი მონდომებით ემზადებიან სასესიო საგნების ჩასაბარებლად.
სურათზე: I კორპუსის სამკითხველო დარბაზში.

მუსიკა და ახალგაზრდობ[ა]

უკანასკნელ წლებში, როგორც ჩვენში, ასევე საზღვარგარეთ, [...] ლოვნების მოყვარულთა გარკვეულ წრეებში, სულ უფრო [...] შეშფოთებას იწვევს ის ფაქტი, რომ სიმფონიური მუსიკა დღ[...] დღეობით მსმენელის კრიზისს განიცდის. ამას მოწმობს თით[...] ცარიელი საკონცერტო დარბაზები, არაერთგზის ჩატარებული [...] ციოლოგიური გამოკითხვები, ტელევიზიის, რადიოსა თუ გაზე[...] ბის რედაქციებში შემოსული წერილები. მსოფლიო პრესა [...] ლისტკივილით ეხმაურება ამ პროცესს, რომელსაც თავდაპირველ[...] ჯაზით ახალგაზრდობის მოდურ გატაცებას მიაწერდნენ. მაგრ[...] დრო მიდის და სიმფონიური მუსიკის პრობლემა და ბედი კვლ[...] აღელვებს მის ჭეშმარიტ თაყვანისმცემელთ.

ამის თაობაზე გვესაუბრება ცნობილი დირიჟორი ჯანს[...] კახიძე.

ამ ბოლო დროს საკმაოდ ბევრს ლაპარაკობენ მუსიკისა და მსმენელის პრობლემაზე. იმაზე, რომ რთულდება აუდიტორიასთან სერიოზული, კერძოდ, სიმფონიური მუსიკის კონტაქტის, ურთკავშირის დამყარება; რომ ახალგაზრდობის მუსიკალური ინტერესები სულ უფრო მეტად იხრება ესტრადისაკენ.

რა ობიექტური მიზეზები განსაზღვრავს ამ პროცესს?

არაპროფესიონალი მსმენელები ფიქრობენ, რომ თანამედროვე სიმფონიური მუსიკა მოკლებულია მელოდიურობას და ამ აზრს ავრცელებენ თვით პროკოფიევის, სტრავინსკის, შოსტაკოვიჩის — განუმეორებელი მუსიკალური სამყაროს აღმომჩენი კომპოზიტორების შემოქმედებაზე. რა დასამალია, რომ არის ისეთი თანამედროვე მუსიკაც, (განსაკუთრებით დასავლეთის ქვეყნებში) რომელთა ავტორები არც კი ისახავენ მიზნად აუდიტორიასთან კონტაქტის დამყარებას. ასეთი მუსიკა იქცევა «ნივთად ავტორისათვის», რადგან სულ უფრო და უფრო გაუგებარი ხდება ფართო მასებისათვის.

შესაძლოა, არაპროფესიონალი მსმენელისათვის მართლაც ძნელია თანამედროვე მუსიკის მთელი სისრულით აღქმა. ასეთი მსმენელი ვერ ეგუება გამომსახველობითი საშუალებების რადიკალურ მოდერნიზაციას, ტექნიკური არსენალის განახლებას, ახალ მუსიკალურ ენას. დასავლეთ გერმანიაში ამ რამდენიმე წლის წინათ გამოდიოდა ჟურნალი მრავლისმეტყველი სათაურით: «საით მიდიხარ მუსიკავ?» და ეს კითხვა სულ უფრო ხშირად გაისმის დღესდღეობით. ერთმა პოლონელმა ჟურნალისტმა თანამედროვე ავანგარდისტულ სიმფონიურ ნაწარმოებებს მოსწრებულად უწოდა «მუსიკა ხალხის საწინააღმდეგოდ».

მაგრამ რით შეიძლება აიხსნას ის, რომ აუდიტორია რამდენადმე თვით კლასიკურმა სიმფონიურმა მუსიკამაც დაკარგა? ზოგს ეს კითხვა შეიძლება უმართებულოდაც მოეჩვენოს და შემოგვედავოს. ახალგაზრდობა არც ისე იშვიათად ავსებს საკონცერტო დარბაზებს, მეტადრე მაშინ, როდესაც ცნობილი მომღერლები, პიანისტები ან მევიოლინეები გამოდიან. დიახ, ეს ასეა, მაგრამ დამსწრეთა დიდ უმრავლესობას ხომ კონსერვატორიის სტუდენტობა ან მუსიკის მოყვარულთა ვიწრო წრე შეადგენს. აბა, გავიხსენოთ ჯაზ-ფესტივალზე, რომელიც ამ დღეებში თბილისში ჩატარდა, რამდენი ახალგაზრდა იყო? ალბათ, იმაზედაც დამეთანხმებით, რომ ახლა შედარებით იშვიათად ისმენენ სიმფონიური მუსიკის ჩანაწერებსაც.

დიახ, ახალგაზრდობის დამოკიდებულება მუსიკისადმი შეიცვალა. სიმფონიური მუსიკა კარგავს საკომუნიკაციო ფუნქციას. სწორედ ამ საკითხზე ვესაუბრეთ საქართველოს სსრ სახალხო არტისტს, რუსთაველის პრემიის ლაურეატს, დირიჟორ ჯანსუღ კახიძეს.

— ბატონო ჯანსუღ, რა მიგაჩნიათ იმის მიზეზად, რომ ჩვენი ახალგაზრდობა სულ უფრო ნაკლებ ინტერესს იჩენს სიმფონიური მუსიკისადმი?

— მოგეხსენებათ, მუსიკალური ხელოვნება ერთ-ერთი ყველაზე ურთულესი ხელოვნებაა. იმისათვის, რომ ჩასწვდე მის არსს, საჭიროა დიდი ინტელექტი, საჭიროა მისი სიყვარული, რაც ოჯახში, სკოლაში, მეგობართა წრეში უნდა ჩაენერგოს ადამიანს. მუსიკა ისეთივე ღრმა წვდომას მოითხოვს, როგორსაც ფილოსოფია, ლიტერატურა. მუსიკის გასაგებად და აღსაქმელად დიდი ცოდნა და, მე ვიტყოდი, გარკვეული დონე, საფუძველი, ბაზა არის საჭირო.

— დიახ, კლასიკამ რომ სიამოვნება მოგვანიჭოს, აუცილებელია, როგორც თქვენ ბრძანეთ, გვქონდეს საფუძველი, ბაზა. აი მაგალითად, რაგინდ საინტერესოც იყოს ტექსტი და რაგინდ კარგადაც კითხულ[...] დეს მას მსახიობი, ჩვენთვის დამქ[...] ცეელი და მოსაბეზრებელი იქნე[...] მისი მოსმენა, თუ არ ვიცით [...] ენა, რომელზედაც მსახიობი ლა[...] რაკობს. ასევეა მუსიკაშიც. იმის[...] თვის, რომ შეიყვარო სიმფონიუ[...] მუსიკა, უნდა გესმოდეს მისი ენ[...] საესტრადო მუსიკის ენა კი რატო[...] ლაც ყველას ესმის: რაშია საქმე?

— მსუბუქი მუსიკის აღქმა არ ა[...] ის ძნელი. საკმარისია ადამიან[...] ჰქონდეს ელემენტარული მუსიკა[...] ლური სმენა, რომ აღიქვას საცეკვა[...] რიტმებზე აგებული, პრიმიტიულ[...] გამომსახველობითი ხერხებით შე[...] მნილი მსუბუქი მუსიკა. სწორ[...] ამიტომ ჰქვია მას პოპულარულ[...] მსუბუქი, რომ იგი ძალზე ადვილ[...] აღსაქმელია.

— რამდენადაც ცნობილია, დას[...] ვლეთის ქვეყნებში თვით კლასიკუ[...] ჯაზსაც ეკარგება მსმენელი?

— მე ვიტყოდი, რომ ამერიკულ[...] კლასიკური ჯაზი თითქმის ისეთ[...] მაღალი ხელოვნებაა, როგორც სიმ[...] ფონიური მუსიკა, რომ მის აღსა[...] მელად თითქმის არანაკლები ინტე[...] ლექტი, გემოვნება და მუსიკალურ[...] დონეა საჭირო. ამიტომ პროფესი[...] ული მუსიკა იყო, არის და ალბათ[...] დარჩება კიდევაც მხოლოდ ვიწრო[...] წრისათვის გასაგები და მოსაწონი.

— ბატონო ჯანსუღ, დღეს დილ[...] თქვენ სიმფონიურ ორკესტრთ[...] რეპეტიციაზე ჩაიკოვსკის მეხუთ[...] სიმფონიას დირიჟორობდით. საღა[...] მოს, კი, შინ, შეიძლება საესტრად[...] სიმღერა დაწეროთ. როგორ უთავ[...] სებთ ერთმანეთს კლასიკასა და ეს[...] ტრადას?

— მე ძირითადად ქართულ ფოლ[...] კლორზე ვმუშაობ და მასზე და[...] რდნობით ვთხზავ სიმღერებს კინო[...] ფილმებისათვის.

— რა აზრისა ბრძანდებით ახალ[...] გაზრდობის დამოკიდებულებაზე ფოლკლორისადმი?

— აღარც ფოლკლორი უნდათ. [...] ვფიქრობ, რომ ქართველ კაცს, რა[...] გინდ ზედმიწევნით იცნობდეს [...] ერკვეოდეს ჯაზურ თუ მოდერნი[...] ტულ მუსიკაში, ეს სრულიადაც ვერ[...] გაუწევს უმდიდრესი და შესანიშნა[...] ვი მშობლიური მუსიკალური ფოლ[...] კლორის მაგივრობას.

— თქვენი აზრით, რა უნდა გა[...] კეთდეს იმისათვის, რომ ახალგაზრ[...] დობა სერიოზულ მუსიკას ფართოდ დაეწაფოს?

— მე, საერთოდ, წინააღმდეგი [...] ვარ იმისა, რომ ახალგაზრდებს ძა[...] ლა დავატანოთ კლასიკის მოსასმე[...] ნად. მიმაჩნია, რომ საჭიროა მათ[...] განათლების დონის ამაღლება. [...] მარტო სამუსიკო დაწესებულე[...] ბის ვალი როდია. ამ მხრივ ბევ[...] რამის გაკეთება შეუძლია ოჯახ[...] სკოლას, უნივერსიტეტს, ინსტიტუ[...] ტებს. აი, მაგალითად, ამერიკის შე[...] ერთებული შტატების უმაღლეს სას[...] წავლებლებში ყოველ ჰუმანიტა[...] რულ ფაკულტეტზე — იქნება ეს ფი[...] ლოლოგიური თუ ისტორიული — სტუდენტებს აუცილებლად ეკით[...] ხებათ მუსიკის ისტორიის კურს[...] ისინი ისმენენ კლასიკოს კომპოზი[...] ტორთა ნაწარმოებებს. ჩვენი ახალ[...] გაზრდობა კი ძირითადად მსუბუქ[...] პოპულარული მუსიკით არის გატა[...] ცებული. ბევრს აქვს შესანიშნავ[...] ფირფიტები და ჩანაწერები. [...] რასაკვირველია, ძალიან კარგია, [...] გრამ, ამასთანავე, წარმოუდგენელ[...] კლასიკის მივიწყება. რატომღაც [...] ჩვენს სამუსიკო სკოლებსა თუ სას[...] წავლებლებში მხოლოდ რომელიმე[...] ინსტრუმენტზე დაკვრას ასწავლ[...] და არა მუსიკის მოსმენას. მუსიკი[...] სადმი ლტოლვა ბავშვობიდანვე [...] უნდა ჩაენერგოს ადამიანს.

მერი ტორაძე,
ჟურნალისტიკის განყოფილებ[...] I კურსის სტუდენტი.

წიგნის განხილვა

წარმოების ორგანიზაციისა და მართვის პრობლემები

სკკპ XXV ყრილობის მასალებში ხაზგასმით არის აღნიშნული ის ობიექტური ფაქტორები, რომლებმაც განაპირობეს სახალხო მეურნეობის მართვის სისტემის სრულყოფის აუცილებლობა, წარმოების ორგანიზაციისა და დაგეგმვის გაუმჯობესება.

მეათე ხუთწლედის გამოცხადება ეფექტიანობისა და ხარისხის ხუთწლედად ნიშნავს იმას, რომ მთელი საბჭოთა ხალხი, ყოველი შრომითი კოლექტივი დაუღალავად უნდა იბრძოდეს, რათა მინიმალური დანახარჯებით უმაღლეს შედეგებს მიაღწიოს ჩვენი მეურნეობის ყველა რგოლში, ყოველ სამუშაო ადგილზე. მუშაობის ხარისხობრივი მაჩვენებლების გაუმჯობესება კი ბევრად არის დამოკიდებული სამეურნეო კადრების ეკონომიკური მომზადების დონეზე. თანამედროვე წარმოებას სჭირდება ისეთი სპეციალისტები, რომლებიც კარგად იცნობენ ტექნიკას და ეფექტურად გამოიყენებენ მას. თუ არ გვექნება საფუძვლიანი ცოდნა ეკონომიკის დარგში, უნარი მეცნიერულად დავასაბუთოთ და სწორად შევაფასოთ მიღებულ გადაწყვეტილებათა ეკონომიური ეფექტიანობა, ვერ დავაჩქარებთ მეცნიერულ-ტექნიკურ პროგრესს, საზოგადოებრივი წარმოების სრულყოფასა და მის ინტენსიფიკაციას.

სამეურნეო კადრების ეკონომიკური მომზადების ამ მნიშვნელოვანი ამოცანის განხორციელებას საგრძნობლად შეუწყობს ხელს პროფესორ დავით ძნელაძის წიგნი „სოციალისტური სამრეწველო საწარმოს და გაერთიანების ორგანიზაცია, მართვა და დაგეგმვა“, რომელიც გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველომ“ გასულ წელს გამოსცა.

ამას წინათ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის ეკონომიკისა და მართვის საფუძვლების და სამრეწველო წარმოების ეკონომიკისა და ორგანიზაციის კათედრების გაერთიანებულ სხდომაზე მოეწყო ამ წიგნის განხილვა. მოხსენებით გამოვიდა დოცენტი ვ. ლობჟანიძე. განხილვაში მონაწილეობა მიიღეს დოცენტებმა მ. გოცირიძემ, ვ. დარსაველიძემ, დ. თოფურიამ, ს. ჩოჩიშვილმა და სხვებმა. სხდომაზე აღინიშნა, რომ წიგნში თანამიმდევრულად არის გადმოცემული ის ძირითადი საკითხები, რომლებიც დაკავშირებულია სამრეწველო საწარმოებში და გაერთიანებებში ეკონომიკური მუშაობის ორგანიზაციასთან და ხელმძღვანელობის თანამედროვე მეთოდების გამოყენებასთან. თეორიული მასალა გაშუქებულია რესპუბლიკის მრეწველობის წამყვანი დარგების კონკრეტული მონაცემების საფუძველზე, განსაკუთრებული ყურადღებაა გამახვილებული ჩვენი ქვეყნის მოწინავე საწარმოთა გამოცდილებისა და მსხვილი სამრეწველო კომპლექსების მართვის თანამედროვე მეთოდების გამოყენების საკითხებზე. წიგნში სამრეწველო საწარმოთა და გაერთიანებათა ორგანიზაციის, მართვის და დაგეგმვის საკითხები განხილულია სკკპ XXV ყრილობის, აგრეთვე საქართველოს კომპარტიის XXV ყრილობის მასალების შუქზე, გათვალისწინებულია პარტიისა და მთავრობის მომდევნო დადგენილებანი აღნიშნულ საკითხზე. წიგნი გამოირჩევა იმით, რომ მასში აღნიშნული დარგის სხვა ნაშრომებთან შედარებით მეტი სისრულით არის წარმოდგენილი და გაანალიზებული ისეთი საკითხები, როგორიცაა: გაერთიანება სახალხო მეურნეობის სისტემაში, წარმოების ინტენსიფიკაცია და მისი განხორციელების გზები, სამრეწველო საწარმოსა და გაერთიანების საწარმოო-ტექნიკური ბაზა, მისი დაგეგმვისა და განვითარების ორგანიზაცია, სამრეწველო პროდუქციის ხარისხი და მისი ამაღლების დაგეგმვა სამრეწველო საწარმოებში, კადრების მომზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების, წარმოების მუშაობის რეჟიმისა და სამუშაო დროის გამოყენების საკითხები, სამრეწველო საწარმოო კოლექტივის სოციალური განვითარების დაგეგმვა და სხვა.

განხილვის მონაწილეებმა ერთსულოვნად აღნიშნეს, რომ დ. ძნელაძის ეს წიგნი პირველი ცდაა ქართულ ენაზე შეიქმნას სათანადო სტაბილური სახელმძღვანელო, რომლის საჭიროებას მწვავედ განიცდიდნენ ეკონომიკური ფაკულტეტის, მ. თ. შორის, საინჟინრო-ეკონომიკური ფაკულტეტის სტუდენტები, ეკონომიური განათლების სისტემაში ჩაბმული პირები, სამრეწველო საწარმოთა ხელმძღვანელი მუშაკები და სპეციალისტები. შეიძლება ითქვას, რომ ავტორმა ძირითადად წარმატებით გადაწყვიტა მის წინაშე მდგომი ამოცანა და სოციალისტური წარმოების ორგანიზაციის, მართვისა და დაგეგმვის საკითხებზე ჩვენს მკითხველს მიაწოდა კარგი ქართულით დაწერილი დამხმარე სახელმძღვანელო, რომელიც საუკეთესო ბაზა იქნება ეკონომიკური ფაკულტეტებისათვის წამყვან საგანში სტაბილური სახელმძღვანელოს შესაქმნელად.

წიგნის ავტორს ამასთანავე მისცეს არაერთი საქმიანი მეგობრული შენიშვნა. სახელდობრ, სხდომაზე მართებულად ითქვა, რომ რამდენადმე მოძველებულია მის მიერ მომარჯვებული ტექნიკურ-ეკონომიური დაგეგმვის მეთოდიკა — იგი არ შეესაბამება ტექნიკურ-საწარმოო და საფინანსო გეგმის თანამედროვე სტრუქტურას, რომელიც გასულ წელს გამოქვეყნდა; მოძველებულია აგრეთვე ახალი ტექნიკის დანერგვის ეკონომიკური ეფექტიანობის განსაზღვრის მის მიერ გამოყენებული მეთოდიკა, რამდენადაც უკვე ცნობილია სრულყოფილი დარგობრივი მეთოდიკები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა ყოფილიყო სათანადო თავში; წიგნში ცალკე საკითხად არ არის გამოყოფილი გამომგონებლობისა და რაციონალიზატორულ სამუშაოთა ეკონომიკური ეფექტიანობის გაანგარიშების მეთოდიკა, რამდენადმე შეკვეცილია ძირითადი წარმოების ორგანიზაციის საკითხები; ტექსტში აქაიქ ვხვდებით ზოგიერთ ენობრივ-სტილისტურ უზუსტობასაც.

დასანანია, რომ ასეთი საჭირო წიგნი მეტად მცირე ტირაჟით (2000 ცალი) გამოვიდა. კარგი იქნება, თუ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა გაითვალისწინებს ამ წიგნზე არსებულ დიდ მოთხოვნილებას და იზრუნებს, რომ უახლესი დროისათვის გამოვიდეს მისი მეორე, შევსებული და შესწორებული, გამოცემა. ასეთი იყო განხილვის მონაწილეთა საერთო აზრი.

გიორგი პაპავა,
ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორი.

არეოპაგიტული ცენტრის სხდომა

26 მაისს უნივერსიტეტის 93-ე აუდიტორიაში ჩატარდა სამეცნიერო ბიბლიოთეკასთან არსებული არეოპაგიტული სამეცნიერო ცენტრის მორიგი სხდომა. შესავალი სიტყვით სხდომა გახსნა ცენტრის თავმჯდომარემ, ფილოსოფიის მეცნიერებათა კანდიდატმა დ ე ნ ი ზ ა ზ უ მ ბ ა ძ ე მ. მან აღნიშნა, რომ არეოპაგიტული პრობლემები მსოფლიო მეცნიერების მასშტაბისაა, ხოლო რამდენადაც ამ პრობლემათა შემსწავლელი სამეცნიერო ცენტრი თბილსის უნივერსიტეტში ჩამოყალიბდა, პრობლემათა შესწავლას, საკითხთა დაყენებას ქართული ეროვნული იერიც უნდა ჰქონდეს.

პროკლე — დიონისე არეოპაგელის მსოფლმხედველობრივი ნათესაობა ქართულ სინამდვილეში წყდება, როგორც იოანე პეტრიწისა და ეფრემ მცირეს ნათესაობა. სხდომაზე მუშაობას იწყებს დიდი ქართველი არეოპაგისტის, დიონისე არეოპაგელის თხზულებათა ქართულად მთარგმნელისა და განმმარტებლის ეფრემ მცირეს მსოფლმხედველობის შემსწავლელი მუდმივმოქმედი სემინარი. პირველი მოხსენება — „ეფრემ მცირის მემკვიდრეობის შესწავლისათვის“ — ეთხოვა პროფ. მ ზ ე ქ ა ლ ა შ ა ნ ი ძ ე ს. მოხსენება „ბერძნული საკუთარი სახელის — დიონისე არეოპაგელის — გადმოცემისათვის“ — წაიკითხა პროფ. ა კ ა კ ი უ რ უ შ ა ძ ე მ, მოხსენება „დიონისე არეოპაგელის ენის ზოგიერთი თავისებურების გამო“ წაიკითხა აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის ბიზანტინოლოგმა ნ ე ლ ი მ ა ხ ა რ ა ძ ე მ. სხდომის მუშაობაში მონაწილეობდნენ: პროფ. ა კ ა კ ი გ ა წ ე რ ე ლ ი ა, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი გ ა ი ო ზ ი მ ე დ ა შ ვ ი ლ ი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი დ ა მ ა ნ ა მ ე ლ ი ქ ი შ ვ ი ლ ი, პროფ. ტ რ ი ფ ო ნ რ უ ხ ა ძ ე, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი შ ე რ მ ა დ ი ნ ო ნ ი ა ნ ი... სხდომამ დიდი ინტერესი გამოიწვია.

რედაქტორი გ. შეყილაძ[ე]

გაზეთი გამოდის პარასკეობით. რედაქციის მისამართი: 380028, თბილისი, ი. ჭავჭავაძის პრ. 1, თსუ, კორპ. I. ტელეფონები: 22-10-34, 22-95-49, 5-49.
თბილისის უნივერსიტეტის სტამბა, 380028, თბილისი, ი. ჭავჭავაძის პრ. 1. შეკვ. 904, უე 031[...]